

Erdoğan Rejiminin Nefret Söylemi: "Fetö" Raporunun çıkış noktası, siyasi iktidarın Gülen Hareketine yönelik cadı avında kullandığı söylemin analizine olan ihtiyaçtır. Bahse konu söylem geride kalan on yılda nefret suçunun ve cadı avının temel yakıtına dönüşmüştür. Söylemin kaynağı siyasi iktidar, medya ve bürokrasi aracılığıyla nefret kelimelerini ve tanımlamalarını kamuoyuna ulaştırmaya çalışmış, tüm enerjisini buna harcamıştır. İktidar ve bileşenleri, nefret söylemini hedef kitlenin tüm kılcallarına kadar yayabilmek amacıyla olumsuz ne kadar imge varsa mesaj olarak kodlayıp kamuoyu alanına bırakmıştır. Halihazırda ülkenin durumu ve Erdoğan Rejiminin motivasyonu bu söylemin bir süre daha süreceğini göstermektedir. Ancak, nefret söyleminin içini dolduran kelimeler, binlerce kez tekrar edilse bile, zamanla birer post-it gibi dökülecektir.

İçindekiler

Giriş

Sayfa

03

1. Nefret Söyleminin Kaynağı: Siyasi İktidar

Sayfa

06

2. Nefret Söyleminin Dağıtıcısı: Medya

Sayfa

10

3. Nefret Söyleminin Taşıyıcısı: Bürokrasi

Sayfa

12

4. Nefret Söyleminin Alıcısı: Kamuoyu

Sayfa

17

5. Nefret Söyleminin Sonucu: Cadı Avı

Sayfa

21

Sonuç

Sayfa

24

Giriş

Söylem, en basit haliyle, sözlü ve yazılı dilin kullanımı olarak tanımlanabilir. Günümüzde bu kavram basit bir tanımlamanın ötesine geçmiş, insanlar arası iletişimin temel aracı olan dil, bilgi iletiminin ötesinde fiili süreçleri başlatan bir gerçekliğe dönüşmüştür. Dil, ister Noam Chomsky'nin dediği gibi "karmaşık ve dinamik olsun" isterse Michel Foucault'nun ileri sürdüğü gibi "her çağda değişime uğrayarak daha geniş sosyal ve kültürel pratikleri şekillendirsin", iletişim teknolojilerindeki akıl almaz değişimler söylemin gücünü artırmış, sözlü ve yazılı mesajlar sosyal değişimleri tetikler, başlatır ve yönlendirir hale gelmiştir. Söylem, Foucault'nun deyimiyle, "artık her yere yayılmış ve herkesi esiri haline getirmiştir", daha ilginç olanı ise, "üretenler bile söylemin dışında kalamamıştır". Söylem, 21.yy'ın en önemli gerçekliklerinden birisidir.

21.yy'ın önemli bir diğer gerçekliği ise **Nefret Söylemi**dir. Bahse konu kavramın evrensel kabul gören bir tanımı olmasa da günümüzde oldukça sık kullanılmaktadır. Genel olarak bu söylem **ırk, cinsiyet, din, dil, milliyet, politik görüş, yaş, dış görünüm, fiziksel engel, cinsel tercih, sosyo-ekonomik sınıf gibi dayanaklardan hareketle belirli bir kişi ya da gruba yönelik nefreti ifade eden bir durum** olarak tanımlanabilir. Bu türden bir tanımlamaya denk gelebilecek diskurün yasaklanması ya da cezalandırılması konusunda ulusal ve uluslararası mekanizmalarca alınan kararlar ve düzenlemeler mevcuttur. Söz konusu düzenlemeler ve kararlar daha çok hoşgörüsüzlüğe dayalı nefreti yayan, kışkırtan, teşvik eden ya da meşrulaştıran ifadeleri nefret söylemi kapsamında değerlendirilmektedir.

Kaynağı konusunda farklı iddialar olsa da, "fetö(!)" söylemi 2014 yılından itibaren kullanılmış, 2016 yılından itibaren daha görünür hale gelmiştir. Erdoğan Rejimi "Siyasal İslam Projesi"nde bu kavramı "nefret söylemi" olarak belirlemiş, sosyal soykırıma evrilen bir sürecin temel yakıtı olarak kullanmıştır. Gülen Hareketi aslında, Erdoğan Rejiminden önce de hedef olmuş, "F-Tipi", "Fethullahçı Yapı" ya da "Paralel Yapı" gibi etiketleme çabalarına maruz kalmıştır. 2013 yılı Aralık ayında gündeme gelen polisiye operasyonlar siyasi iktidarın bulaştığı suçları ortaya saçınca, "Paralel Yapı" iftirası dönemin politik figürü için "arkasına sığınılacak bir sütne" görevi görmüştür. 2016 yılı Temmuz ayında gerçekleşen "Allah'ın lütfu darbe kumpası (!)" ile Gülen Hareketine kurulan tuzak, nefret söylemini bir aşama daha yukarı çekme planı yapan siyasi iktidara ayrı bir fırsat kapısı aralamıştır: 15 Temmuzla birlikte "Fetö(!) Nefret Söylemi" siyasi iktidar ve destekçileri için oldukça elverişli bir enstrümana dönüşmüştür.

“Erdoğan Rejiminin Nefret Söylemi: 'Fetö(!)’” Raporu metodolojik açıdan disiplinlerarası bir çalışmanın ürünüdür. Bahse konu nefret söyleminin betimsel analizi için iletişimden siyaset bilimine, sosyolojiden hukuka farklı disiplinlerden yararlanılmıştır. Diğer yandan, nefret söyleminin toplumun tüm katmanlarında yayılmasına aracılık eden medyanın önemli rolü dikkate alınarak 2016-2023 yılları arasına yönelik medya analizi yapılmıştır. Ancak okuyucunun dikkatini dağıtmamak için raporda metodoloji kısmına detaylıca yer verilmemiştir. Rapora konu olan söylem ve metinlerin tespitinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen tavsiye kararları esas alınarak bir sınıflandırma yapılmıştır. Bahse konu sınıflandırmada “hoşgörüsüzlük; hak ve itibara saygı; düşmanlığa, ayrımcılığa, şiddete tahrik; soykırıma tahrik/insanlığa karşı suç işlenmesine tahrik” gibi kategorilere yer verilmiştir.

Aradan geçen altı-yedi yıla rağmen bahse konu nefret söylemini tekrar tekrar sömürme konusunda iktidar ve destekçilerinin hırsı ve planları azalmamıştır. Aksine, "zihinsel gevş getirme yöntemi"yle sürekli tekrar edilen bu söylem, geçmiş suçların üzerini örtmenin yanı sıra demokrasiden, hukuk devletinden ve adaletten kopuşu hızlandıran, yapılamayacakları yapılabilir hale getiren kilit bir anahtara dönüşmüştür. Daha da ötesi “fetö(!) nefret söylemi”, Orwell’in Goldstein’i gibi, Gülen Hareketine gönül veren insanların yanı sıra, Erdoğan Rejimince hedef alınan/alınacak olan tüm muhaliflere yönelik sınır tanımayan bir cadı avının temel enstrümanı haline gelmiştir. Jürgen Habermas "söylem etiği"nde makul gerekçelerle uzlaşmaya çalışan tarafların varlığı durumunda"söyleme katılmakla söylemin kurallarının kabul edildiği"nden bahsetmiştir. Bu rapora konu olan rejimin diskuru ise yukarıdan aşağıya doğru ve tek yönlü bir iletişim modeli üzerinden kurgulanmış, menfaat temelli yaklaşımdan ötürü muhalefet ve kamuoyu tarafından satın alınmıştır.

Sosyal çalkantıların her geçen gün daha da büyüdüğü, bireylerin ve grupların çatışmalara olan yatkınlıklarının daha da arttığı bir dönemde, nefret söyleminin dayanakları ve yansıma biçimleri daha geniş bir alana yayılmıştır. Günümüz insanı artık, bireysel ya da bir grubun üyesi olarak, nefret söyleminin kaynağı ya da hedefi olmaya daha yakındır. Bu noktadan hareketle, raporun merkezinde herşeyden önce “Fetö(!)” diskurunun bir “nefret söylemi” olduğu kabulü vardır. Dolayısıyla, Erdoğan Rejiminin Nefret Söylemi: "Fetö(!)" Raporu her şeyden önce nefret söylemiyle mücadeleye katkı sunabilme kaygısıyla hazırlanmıştır.

Raporda, “fetö(!) nefret söylemi”nin kaynağı, dağıtıcısı, taşıyıcısı ve alıcısı mekanizmaların ne olduğu, bahse konu söylemin nefret suçuna nasıl evrildiği, diğer bir ifadeyle cadı avına nasıl dönüştüğü temel iletişim süreci modeli üzerinden izah edilmiştir. Nefret Söyleminin Kaynağı: Siyasi İktidar başlıklı Birinci Bölümde önce “paralel yapı” daha sonra “fetö(!) nefret söylemi”nin kaynağı olarak siyasi iktidarın söylem stratejisi açıklanmıştır.

Nefret Söyleminin Dağıtıcısı: Medya başlıklı İkinci Bölümde bahse konu söylemin medya aracılığıyla kamuoyunda nasıl dağıtıldığı gösterilmiştir. Nefret Söyleminin Taşıyıcısı: Bürokrasi başlıklı Üçüncü Bölümde başta kolluk ve yargı olmak üzere politize edilmiş tüm devlet kurumlarının söylem üzerinden hareket alanlarını nasıl genişlettikleri ve aynı zamanda yozlaştıkları ifade edilmiştir. Nefret Söyleminin Alıcısı: Kamuoyu başlıklı Dördüncü Bölümde söylemin kamuoyu üzerindeki etkisine odaklanılmıştır. Nefret Söyleminin Sonucu: Cadı Avı başlıklı Beşinci ve son Bölümde ise söylemin cadı avına kapı aralayan işlevselliği ön plana çıkarılmıştır. Sonuçta rapor, "Fetö(!)" diskurunun bir nefret söylemi olduğundan hareketle, söylemin nefret suçuna evrilişini gösteren bir analiz olarak kamuoyuna sunulmuştur.

Erdoğan Rejiminin Nefret Söylemi: "Fetö(!) raporu en basit haliyle, 15 Temmuz sonrası "sürdürülen ve yeniden üretilen" söylemin Van Dijk perspektifinden eleştirisi olarak da değerlendirilebilir. Ancak ülkenin geldiği durum dikkate alındığında, siyasi iktidar tarafından görünürde Gülen Hareketi gönüllülerine yönelik, ama zamanla tüm muhaliflere yayılacağı değerlendirilen cadı avı planının ve uygulamalarının engellenmesinde bir rapordan öte bir nitelik taşıyacağı öngörülmektedir. Umarız siyasi iktidarın planları ve hedefleri bu topraklarda nefret söyleminin ve nefret suçunun daha fazla yayılmasına neden olmaz... Ve yine umarız ki, daha iyi bir ülke ve daha iyi bir dünya inşasında nefret söylemi ve nefret suçu planlarına ve hedeflerine yer olmaz...

Öğretmen Gökhan Açıkollu 15 Temmuz Cadı Avında gördüğü işkence nedeniyle hayatını kaybetmiştir...

Esmâ Uludağ'ın 3 çocuğuyla Meriç'ten geçisi... Acılara daha fazla dayanamayan Uludağ'dan geriye 3 küçük çocuk kalmıştır...

1 Nefret Söyleminin Kaynağı: Siyasi İktidar

İktidar kavramı, siyaset bilimi, hukuk ve sosyoloji başta olmak üzere tüm sosyal bilimlere ilgilendiren, birey ve toplum yaşamının her katmanında karşımıza çıkan, tecrübe etmenin tanımlamadan daha kolay olduğu bir süreç ya da gerçekliktir. Siyasi iktidar ise daha çok toplumla, toplumun örgütlenmesi, geliştirilmesi, korunması gibi süreçlerle ilişkilidir ve güç ya da etkinin yanı sıra “yasa” gibi zorlayıcı başka bir etkeni de içine alacak şekilde tanımlanabilir. Siyasi iktidarın söylemi, “politik söylem” olarak da ifade edilebilecek “dil” kaynaklı bir iletişim stratejisidir ve politik söylemde amaç sözlü olan ya da olmayan ifade biçimleriyle bireylerin ve kitlelerin ikna edilmesidir.

Politik söylem siyasi iktidar için önemli bir enstrümandır, zira gücü elinde bulunduranlar varlığını koruyabilmenin ve yeniden üretebilmenin yanı sıra toplumsal denetim uygulayabilmek için söyleme ihtiyaç duyarlar. Politik söylem politik hedefleri gerçekleştirmenin yanı sıra -sosyal gelişmişlik ölçüsüne göre- seçmeni umuduyla ve idealiyle ilişkilendirmenin de en kolay yoludur. “Kitleleri ütme”ye yönelik “beraber yürüdük biz bu yollarda” nakaratını yirmi yıldır tekrar ettiren motivasyon unsuru buradan kaynaklanmaktadır.

Nefret söylemi demokratik değerlerin yerleşmediği toplumlarda siyasi iktidarlar tarafından önemli bir enstrüman olarak görülür. Bu türden iktidarlar muhalifleri önce itibarsızlaştırarak ötekileştirmek sonra da düşmanlaştırmak ya da şeytanlaştırmak için nefret söyleminden yararlanır. Demokratik değerlerden yoksun iktidarlar için hedef bireylere ve gruplara yönelik hukuksuz müdahaleleri, cadı avlarını ve sosyal soykırımları meşrulaştırmada nefret söylemi oldukça elverişli bir seçenektir. Nefret içeren politik bir söylemle, yolsuzlukların üstünü örtmek, hileli seçimlerle demokrasi havariliği yapmak, faşizan bir sistemin yapı taşlarını örme de mümkündür.

Erdoğan Rejimi, Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) adıyla 2002 yılında iktidara gelmiş, yenilikçi ve liberal bir yol izleyeceği, sosyo-ekonomik alanda reformların önünü açacağı, Avrupa Birliği ile ilişkileri ileri götüreceği, hepsinden öte toplumda uzlaşmacı bir söylemin önünü açacağı gibi vaatlerle toplumsal desteğini artırmıştır. Bahse konu vaatler üzerine kurulmuş politik söylem Kürtlerden Alevilere ya da liberallerden cemaatlere kadar toplumun farklı katmanlarında alıcı bulmuştur. Gülen Hareketi de, tıpkı sayılan diğer gruplar gibi, AKP'nin demokrasi çabalarını destekleyenler arasında yerini almıştır.

Yukarıda belirtilen uzlaşmacı politik söylemin etkisiyle yaklaşık on yıllık sürede bazı şeylerin iyiye gideceği algısı oluşmuştur. Ancak, siyasi iktidar gücü eline aldığına inandığı bir dönemde, bu dili bir kenara

bırakmış, "kendi kitlesi" olarak tanımladığı grupları konsolide etmeye yönelik saldırgan bir politik söyleme geçiş yapmıştır. Gezi Olaylarıyla startı verilen bu politik saldırgan söylem zaman içerisinde daha da şekillenmiş, siyasi iktidarın asıl hedef olarak belirlediği Gülen Hareketine yönelik önceden planlanan cadı avının kaynağına, yani "fetö(!) nefret söylemi"ne dönüşmüştür.

Siyasi iktidarın uzlaşmacı dili bir yana bırakarak hedef gruplara yönelik saldırgan bir stratejiye sarılması 2013 yılındaki Gezi Olaylarıyla açığa çıkmıştır. Bahse konu tarihten itibaren Erdoğan Rejiminin destekçisi olmayan tüm gruplar yaşına, cinsiyetine, mesleğine, fiziki sağlık durumuna bakılmaksızın vakti geldikçe "terörist, terör örgütü üyesi, terör örgütü, hainler" gibi etiketlemelerden ve de cezalandırmalardan nasibini almıştır.

2013 yılındaki Gezi Olayları Erdoğan Rejimini epeyce korkutan ve iktidarın saldırgan politik bir söyleme sarılmasına neden olan önemli bir olay olarak tarihe geçmiştir...

Erdoğan Rejimi, iktidar koltuğuna oturduğu 2002 yılından itibaren, Gülen Hareketine yakınlığını bildiği ya da düşündüğü kişilerle ve gruplarla çalışmaya özen göstermiş ve politik söyleminde “Hizmet Hareketi” vurgusunu tercih etmiştir. Hatta bununla yetinmemiş, hedef seçmen grup olarak belirlediği kesimlerin “oyunu ütme stratejisi”ne beden diliyle renklendirilmiş bir “Okyanus Ötesi” söylemini de eklemiştir. Siyaseten tam iktidar olduğu günden itibaren “Hizmet Hareketi” sırasıyla “Paralel Yapı”, “Paralel Devlet Yapılanması” ve “Fetö/PDY” tanımlamasına, nihayetinde 2016 yılından itibaren genel olarak “Fetö(!) Nefret Söylemi” Erdoğan Rejiminin resmi politik söylemine ve cadı avının temel malzemesine dönüşmüştür. Dolayısıyla Erdoğan’ın siyasi iktidarı nefret söyleminin kaynağı rolünü üstlenmiş, nefret içerikli mesajlar medyaya, bürokrasiye ve kamuoyuna bu kaynaktan dağıtılmıştır.

Erdoğan Rejiminin Gülen Hareketine Yönelik Politik Söylemi

Kamuoyundaki genel algıya göre, siyasi iktidarın Gülen Hareketi karşıtı politik söylem stratejisi 17-25 yolsuzluk operasyonlarından sonra görünür olmuştur. Bahse konu stratejinin 2012 Şubatındaki MİT soruşturması sonrası, ya da dersaneler ve Bank Asya gibi Erdoğan Rejiminin hedefindeki yapılara yönelik ilk müdahalelerle açığa çıktığı da iddia edilmiştir. Siyasi iktidarın planları için esas tarihi belki 2004 yılı MGK Toplantısına ya da 2007 tarihli Dolmabahçe Görüşmesine kadar götürmek de mümkündür. Sonuçta, Rejimin planları 2010 yılındaki Anayasa değişikliğine ilişkin referandum sonrası görülmeye ve aslında “hiçbir zaman sıcak bakmadıkları” Gülen Hareketine karşı saldırgan politik söyleme dönüşmeye başlamıştır. Zira, Erdoğan ve adamlarına göre, “2010 Referandumunu, AKP’nin ilk kez tam anlamıyla iktidar olduğunu, kalıcı düzenlemeleri yapmaya başlayacaklarını ve gizli ajandalarını açığa çıkaracaklarını ilan ettikleri gündür”. Bundan dolayı Erdoğan, 2016 Ağustos ayından itibaren söyleminde 2010 Referandumunu sonrası “Okyanus Ötesi”ne yaptığı teşekkürle, 2012 yılı Türkçe Olimpiyatlarındaki “bitsin bu hasret” çağrısına, ya da 2013’te ABD ziyareti öncesi “Gülen’i ziyaret edecek misiniz?” sorusuna verdiği “gökten ne yağar ki yer kabul etmez” cevabına rağmen, 2010’dan itibaren Gülen Hareketini tasfiye düğmesine bastığını ima eden söylemi tercih etmekten çekinmemiştir.

Erdoğan Rejimi, politik söylemi iktidarı ele geçirmek ve elinde tutmak için en önemli enstrüman olarak görmüş, ütebildiği kitleleri konsolide etmek ve muhalifleri elimine etmek için söylemin gücünü sonuna kadar sömürmeye özen göstermiştir. Bu amaçla Rejim, siyasi parti kongrelerini ve mitinglerini, balkon konuşmalarını, saray organizasyonlarını, muhtar toplantılarını, işadamları buluşmalarını, toplu açılışları, temel atma törenlerini, uluslararası ilişkiler platformlarını nefret söylemi mesajlarını iletmenin temel araçları olarak kullanmıştır. Siyasi iktidar, Gülen Hareketi karşıtı nefret söylemini ülkenin kılcallarına kadar yayabilmek için kendini “kaynak”, medyayı “dağıtıcı”, bürokrasiyi “taşıyıcı” ve kamuoyunu da “alıcı” olarak yapılandırmış, böylece politik nefret söylemi sosyal soykırıma varan bir sürecin başlangıcı olmuştur.

2 Nefret Söyleminin Dağıtıcısı: Medya

2002 yılından itibaren iktidarı elinde bulunduran Erdoğan Rejimi, içerisinde medyanın da sayılabileceği bir çok yapıya, kuruma ve sektöre gözünü dikmiş, toplumun tüm katmanları üzerinde etkili olmanın yollarını aramıştır. Politik sistemin aldığı şekil diğer bir çok yapı gibi medyayı da doğrudan etkilemiş, sistemdeki arızalar medyanın ideolojik ve ekonomik menfaatlerine odaklanmış yapısal olarak da bozuk bir sektöre dönüşmesine neden olmuştur. Medyanın politik yapıyla doğrudan ilişki içinde olması, ideolojik ve ekonomik nedenlerle aşırı derecede politize bir sektöre dönüşmesi liyakatsizlik de desteklenince geriye özgürlük ve sorumluluk bilincinden uzak, siyasi iktidarın tetikçiliğine soyunan bir mekanizma kalmıştır.

Türkiye'deki politik iklim 2013 yılından itibaren totaliter bir rejime doğru evrilmiş, 2016 yılındaki 15 Temmuz darbe kumpası demokrasi çabalarından kalan son kırıntıları da ortadan kaldırmış, kesin inançlı tek adam rejiminin önü açılmıştır. Böyle bir ortamda Rejimin öncelikli hedeflerinden birisi medya sektörünü kontrol altına almak olmuştur. Zira politik söylemin gücünü keşfeden iktidar, Putin tecrübesini de dikkate alarak, toplumun dönüştürülmesinde medyanın anahtar rol oynayacağını farkına varmıştır.

İktidar, kendisine yakın işadamlarına kamu kaynağı aktarımıyla başlattığı süreci, devlet organları (RTÜK, TMSF) üzerinden gerçekleştirdiği operasyonlarla olgunlaştırmış, son olarak da kolluk ve yargı eliyle medyayı tamamen ele geçirmiştir. Önceleri kendisi adına hareket eden kişiler ve gruplarla medyayı kontrol etmeye çalışan iktidar 2018 yılından itibaren İletişim Başkanlığı adı altında kurumsal bir yapılanmaya gitmiş, "propaganda bakanlığı" gibi çalışan bir merkez üzerinden kamuoyunu 7/24 sisteminde manipüle etmeyi hedeflemiştir. Hızını alamayan rejim müdahaleyi o kadar ileri götürmek istemiştir ki, mass medyadan sonra, "demokrasi için bir tehdit ve küresel güvenlik sorunu" olarak gördüğü sosyal medyayı da kontrol altına almaya çalışmış, Dezenformasyon Yasasıyla internetin fişini çekmeyi dahi planlamıştır.

15 Temmuz darbe kumpasının sonuçlarından birisi de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle sonuçlanan süreçtir. 2018 yılı Temmuz ayında yürürlüğe giren sistemle birlikte rejimin tek adamın eline geçtiği tescillenmiştir. Ülkede artık, hiç durmadan ilerleyen, sürekli çağ atlayan, kırdığı zincirlere her gün bir yenisini daha ekleyen, sınırsız yeraltı ve yerüstü zenginliklerini karşılıksız bir şekilde halkın hizmetine sunan bir iktidar ve her alanda onu engellemeye çalışan, dış güçlerin kontrolünde, bir "fetö(!)" vardır. Ülkede aynı zamanda iktidarın yalanlarını takip etmede kesin inanca sahip, evden okula pazardan camiye her yerde dombıra eşliğinde politik tartışmaya hazır,

her konuda mutlaka fikri olan, mikrofona konuşan herkese "çıkart telefonunu" diyen bir kamuoyunun mevcudluğu da söz konusudur. Böyle bir ortamda iktidar, hedef kişilere ve gruplara yönelik nefret söyleminin kamuoyunda dağıtılmasında medyanın kuşatıcı etkisini yeniden keşfetmiş, nefret söyleminin dağıtımı ve kamuyuna mal edilmesi konusunda medyayı görevlendirmiştir.

Bu noktadan hareketle, Rejimin gönüllü emirleri medya Nefret Söyleminin dağıtıcılığına soyunmuş, "fetö, fetö/pdy, fethullahçı terör örgütü, hain, darbeci, virüs, haşhaşi, ajan, kukla, dış güçlerin uşağı vb." kavramlarını kullanmaya özen göstermiş, "hoşgörüsüzlük, hak ve itibara saldırı, düşmanlığa, ayrımcılığa, şiddete tahrik ve soykırıma/insanlığa karşı suç işlenmesine tahrik" kategorileri altında toplanabilecek bir çok suç işlemiştir. İletişim Başkanlığı'nın koordinesinde medya "Gülen Hareketinin topluluk olarak hedef gösterilmesine; hedef şahısların terörle, şiddetle, radikalizmle ve darbe kumpasıyla ilişkilendirilmesine; hedef şahıslara yönelik kini nefret ve düşmanlık algısının güçlendirilmesine; iktidarın üstünü örtmeye çalıştığı tüm suçların Gülen Hareketine yıkılmasına ve böylece potansiyel suçlu olarak gösterilmesine; sosyoekonomik sorunlar başta olmak üzere iktidarın çözemediği her sorunun müsebbibi olarak Gülen Hareketinin işaret edilmesine; Son tahlilde Gülen Hareketinin şeytanlaştırılmasına ve iktidarın cadı avının meşrulaştırılmasına" yönelik bir söylem stratejisi izlemiştir.

3 Nefret Söyleminin Taşıyıcısı: Bürokrasi

Bürokrasi en basit anlamıyla bireylerle ilişki içerisinde olan devlet görevlileri topluluğudur. Weber'e göre, modern bürokraside tüm kurumlar bürokratik örgütlenmeye dayanmış, bu türden yönetimlerde, iktidar sahipleriyle bürokrasi arasında her zaman yakın bir ilişki ve etkileşim söz konusu olmuştur. Bürokratik yapılar idareyle ilgili görevlerini genellikle siyasi otoriteye bağlı bazen de onu etkileyecek biçimde yerine getirirken, otoriter rejimler sistemin devamı için bürokraside liyakatin yerine sadakati tercih etmiş, normalin dışındaki düzenlemeler ve görevlendirmelerle bürokrasiyi kontrol altına almayı hedeflemiştir.

Gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de iktidar ve bürokrasi ilişkisini yakınlıkla açıklamak mümkündür. Zira, iktidar ve bürokrasi ilişkilerinde dönem dönem karşılıklı güç çatışmalarına rastlanılsa da, siyaset bürokratlaşmış bürokrasi de siyasallaşmıştır. Böyle bir atmosferde liyakat sistemi ortadan kalkmış, politik ya da tartışmalı isimler üst düzey bürokratik görevlere atanmış, ihtisas ve özen gösteren kurumların yöneticileri politik tercihe göre belirlenmiştir. Hal böyle olunca iktidar, sadakatin iyi birşey olduğunu göstererek bürokrasinin politik bağlılık derecesini artırmış, muhtemel ayak diremeleri engellemiş, rant dağıtımını tekeline almış ve kriz anlarında sorumluluğu üzerine yıkacak kamu görevlilerini bulmuştur.

Gezi olaylarından itibaren politik söylemini kutuplaştırıcı bir dil üzerine inşa eden Erdoğan Rejimi, hedef gruplara yönelik nefret söylemini diyanetten polise, adliyeden orduya, eğitimden hastaneye toplumun tüm katmanlarına yayma çalışmıştır. Siyasi iktidar, özellikle 15 Temmuz darbe kumpasından hemen sonra, “fetö(!) nefret söylemini” toplumun tüm kılcallarına kadar götürebilmek için olağanüstü bir çaba sarfetmiş, bürokratik kurumlar da bu çabanın taşıyıcısı olabilmek amacıyla yarışa girmiştir: Diyanet, Emniyet, Jandarma, Ordu, MİT, Yargı, Belediyeler, Siyasi Parti Başkanlıkları, Ceza Tevkif Evleri, Sağlık, Eğitim, Dışişleri, Sosyal Güvenlik ve de bürokrasi şemsiyesi altında sayılabilecek tüm yapılar koro halinde nefret söyleminin taşıyıcılığını yapmıştır.

Nefret söyleminin bürokrasideki önemli taşıyıcılarından birisi Diyanet İşleri Başkanlığı’dır. 15 Temmuz gecesi selasından şura kararlarına, İslam İşbirliği Teşkilatındaki çabadan Ditib organizasyonlarına ya da Cuma hutbelerinden cami bahçesi etkinliklerine kadar tüm alanlarda “nefret söylemi üzerinden cennet vadeden Diyanet” bu konuda epey çaba sarfetmiş, tüm faaliyetlerinde rejimi meşrulaştırmaya ve Gülen Hareketini de cadı avının hedefi göstermeye gayret etmiştir. Diyanet organize ettiği programlarda, verdiği fetvalarda, bastığı eserlerde, dini içerikli faaliyetlerinde ve organizasyonlarında Gülen Hareketine yönelik “din dışı, münafık, fitneci, fesat yuvası, hain, istismarcı, ihanet şebekesi vb. terör örgütü” gibi nitelemelerle dolu bir söylemi bilinçli ve oldukça istekli bir şekilde kullanmıştır. Hatta Diyanet, bahse konu söylemini hem yurt içinde hem de yurtdışında çocuk, genç, yaşlı, erkek, kadın vb. hedef gruplar belirleyerek yaymaya çalışmış, bu söylemin bazı grupların elinde “fetöcülerin mallarının helal olduğu, tepe tepe kullanılabilceği” fetvasından “fetöyü imha” projesine kadar akıl almaz birçok manipülasyona dönüşmesine katkıda bulunmuştur.

2016 Ağustos Olağanüstü Din Şurasında "FETÖ/ PDY dinlerarası diyalog adıyla kelime-i tevhidi parçalayan bir harekettir" mesajı yayınlanmıştır...

17/25 Aralık Yolsuzluk Operasyonlarından sonra görevlendirilen kollukta liyakatin yerini sadakat almış, işkence ve kötü muamele geri gelmiştir...

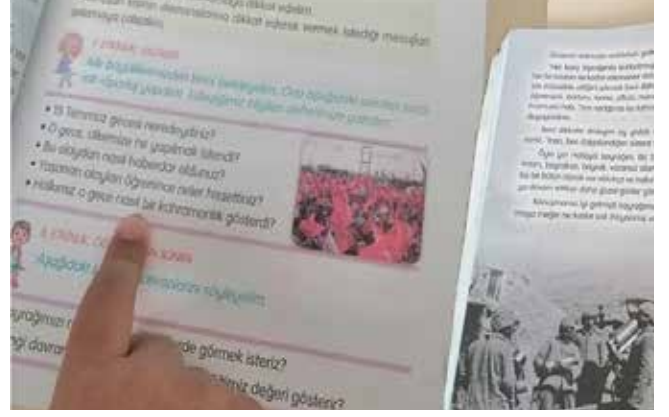
Diyanet kadar çaba gösteren bir başka bürokratik yapı Kolluk adı altındaki Emniyet ve Jandarma ile güvenlik birimleri Ordu ve İstihbarat Teşkilatıdır. Asli vazifesi iç güvenliğin sağlanması olan kolluk birimleri, hukukun üstünlüğü ya da insan hakları gibi temel değerlerden uzaklaştıkça bir yandan rejim adına suç işleyen diğer yandan nefret söylemini şiddet uygulamalarıyla birlikte devletin arşivine ve toplumun hafızasına kazımaya çalışan yapılara dönüşmüştür. Gülen Hareketine yönelik önceden hazırlanan iddianameler, fişleme listeleri, etkin pişmanlık adı altında işkenceyle atırılan imzalar, basın açıklamaları, medya üzerinden halkla ilişkiler çalışmaları, kamuoyuna servis edilen kitlesel gözaltılar, işkence ve kötü muameleler, adam kaçırmalar ve kayıplar, film setlerini aratmayacak operasyon görüntüleri, iç ve dış kamuoyunu yanlış bilgilendirmeye yönelik hazırlanan raporlar, uluslararası sistemi kötü kullanmaya yönelik manipülasyonlar, Gülen Hareketini uluslararası terörizm literatürüne/örgüt listelerine ekleyebilmek amacıyla ortaya konan ikili ve çok taraflı anlaşmalar/organizasyonlar, etkin pişmanlık adı altında itirafçılık mekanizmasını genişletme, kapı kapı dolaşarak fişlenen hedef kişileri komşularına ihbar etme,

askerlik hizmetinde düzenli propaganda, devletin tüm imkanlarını kullanarak ulusal ve uluslararası alanda algı operasyonları yönetme vb. tüm çabalar başta "fetö(!)" ibaresi olmak üzere nefret söyleminin kamuoyunda yayılmasına aracılık etmiştir.

Nefret söyleminin taşıyıcısı bir diğer yapı Yargıdır. Kuvvetler ayrılığı prensibine göre yasama ve yürütmeden bağımsız olması gereken yargı, 15 Temmuzdan sonra "hukuk siyasetin köpeğidir" söylemine hapsedilmiştir. Emirleri yargı mekanizması iktidarın nefret söylemi halkasına dahil olunca, 15 Temmuzdan önce hazırlanan binlerce sayfalık iddialar, kolluk birimleriyle birlikte yürütülen operasyonlar, işkence ve kötü muameleyi meşrulaştıran tavırlar, siyasi iktidarın talimatı ve güvenlik birimleriyle işbirliği sonucu verilen mahkeme kararları, duruşma salonlarında geçen ifadeler, adliye binalarında hak arama çabasında olan insanların karşılaştıkları muameleler, cezaevlerinde kalanlar kadar ziyaretçilerine uygulanan sistematik kötü müdahaleler ve ayrımcılıklar vb. nefret söyleminin yargı aracılığıyla kamuoyunda dağıtılmıştır.

15 Temmuz Cadi avındaki her tutuklamayı Umre sevabı olarak değerlendiren emirleri hakimler ortaya çıkmıştır...

Siyasi iktidarın nefret söylemi ilkökul birinci sınıftan itibaren okutulmak üzere müfredata eklenmiştir...

Nefret söyleminin toplumun tüm katmanlarına yayılması için en çok emek harcayan bürokratik kurumların içerisinde Milli Eğitimi saymadan geçmek mümkün değildir. Eğitim, yeni nesillerin toplumsal yaşama adaptasyonları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışı kazanmalarına, maddi ve manevi varlıklarını geliştirmeye yönelik sistematik bir mekanizmadır. "15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü" adı altında ilkökul birinci sınıf dahil müfredata konan propagandif içerikler, aynı başlıkla her yıl ayrı bir sevinç ve heyecanla organize edilen etkinlikler, öğrencilerle birlikte velileri de bahse konu propaganda halkasına dahil eden içerikler, bakanlıkça hazırlanan yazılı ve görsel içerikler ve ürünler, genelge adı altında tüm eğitim kurumlarına gönderilen talimatlar, eğitimcilerin eğitime ve denetimine yönelik programlar üzerinden öğrencilere ve velilerine yönelik algı çalışmaları vb. nefret söylemini eğitim sisteminin önemli bir parçasına dönüştürmüştür.

Gülen Hareketine yönelik nefret söyleminin yayılmasında önemli rol üstlenen yapılar arasında Belediyeler ve Siyasi Parti Temsilcilikleri de vardır. AKP iktidarında etki alanı büyüyen ve 15 Temmuzdan sonra ağırlığı artan bu türden yapılar nefret söyleminin özellikle yerel ölçekte dağıtımını üstlenmiştir. 15 Temmuz kumpasından sonra

devlet mekanizması büyük oranda rejimin eline geçmiş, devlet idaresinden kamu hizmetlerinin sunumuna kadar tüm faaliyet alanları iktidar, belediyeler ve siyasi parti temsilcilikleri arasındaki bir şebeke üzerinden kontrol ve denetim altına alınmıştır. 15 Temmuz takip eden ilk günden itibaren belediyeler ve siyasi parti temsilcilikleri aracılığıyla meydanları doldurma organizasyonları tertip edilmiş, bir yandan hedef kurumlara çökülmesi diğer yandan "hainler mezarlığı" gibi alanların açılması konusunda üstün çaba gösterilmiş, iktidarın mücadelesine destek vermeyenler de "terörle etkin mücadele politikası(!)" üzerinden kayıym mekanizmasıyla sisteme entegre edilmiştir.

Bu süreçte, "fetö(!)"yle mücadele görüntüsü altında belediye bülteni üzerinden temizlik çağrısı yapanlara, nutuk atarak değil hesap sorarak mücadele edilmesi gerektiğini iddia edenlere, belediye hizmetlerinin sunumunda hedef kitlelerin mağduriyetine çanak tutanlara, ülkeyi terk etmeye çalışırken hayatını kaybeden çocuklar için cenaze aracı vermeyenlere, aslında hedefin kendisi/ailesi/belediyesi/partisi/reisi olduğunu, kendisi düşerse İslamın bayrağının düşeceğini iddia eden silik kişiliklere fırsat doğmuş, nefret söylemini yaymadaki maharet belediyelerde ve siyasi parti temsilciliklerinde liyakatin ölçüsüne dönüşmüştür.

Türkiye'nin en büyük belediyesinin en büyük projesi 15 Temmuzla mücadele adı altında "Hainler Mezarlığı" inşa etmesidir...

Anne ve babası KHK mağduru Ahmet Burhan'ın yurtdışı tedavisi engellenmiş, cezaevinde olan babasına kavuşmasına müsaade edilmemiştir...

Yukarıda sayılan bürokratik yapıları Sağlık mekanizmasıyla genişletmek mümkündür. Kolluk, istihbarat ve yargı işbirliğiyle ortaya çıkan işkence ve hukuka aykırı müdahalelerin meşrulaştırılmasında, bahse konu müdahalelerin izlerinin silinmesinde, cezaevlerinden tutulan insanların sağlık ihtiyaçlarının giderilmemesinde, kamuoyuna mal olan hasta tutukluların cezaevinden salıverilmesinin engellenmesinde sağlık bürokrasisi önemli bir rol üstlenmiştir. Siyasi iktidarın radarına girmiş bir kişinin, kollukta göreceği işkenceyi sağlık raporuna yazdıramayacağı, cezaevinde ise tedavisini yaptıramayacağı ya da hastalık nedeniyle cezaevinden çıkamayacağı belirli bir sistematığe oturtulmuştur. Bu türden bir sisteme maruz kalmanın nedeni "fetö(!)" etiketinin sağlık sisteminin işleyişini düzenleyen genelgelerin, yazışmaların ve dokümanların üzerine kaydedilmiş olması, "malum yapıya mensup kişiler(!)"le ilgili lehte verilecek kararı verenler/açıklayanlar hakkında terör örgütüne yardım ve

yataklıktan dava açılacağı korkusu, son tahlilde hipokrat yemininin yerini nefret söyleminin almasıdır.

Nefret söyleminin taşıyıcısı bürokratik yapılar bunlarla sınırlı değildir: Ülkenin tüm dış politikasının Gülen Hareketi karşıtlığından geçtiğini sanan Dışişleri Bakanlığı, TİKA, Maarif Vakfı ve Yurtdışı Türkler Akıba Toplulukları Başkanlığı; KHK zulümüyle işlerinden atılan mağdur kamu görevlilerini öldükten sonra göreve iade ederek dönüş istatistiklerini yüksek göstermeye çalışan OHAL Komisyonu; İşlerinden ve özgürlüklerinden men edilen mağdurların yeniden sosyal yaşama adaptasyonları için ekonomik alana dahil olmalarını engelleyen SGK ve başta bankalar ve finans kurumları olmak üzere durumdaki vazife çıkarıp sosyal soykırıma destek veren özel sektör ve listeyi daha da genişletmeye imkan verecek diğer yapılar nefret söyleminin taşıyıcıları olarak iktidarın değirmenine su taşıma konusunda çaba göstermiştir.

4 Nefret Söyleminin Alıcısı: Kamuoyu

Kamuoyu halkı ya da herhangi bir konu üzerinde halkı ilgilendiren, halkın benimsediği ortak görüşü ifade eder. Halkın ne düşündüğüne ya da ne karar verdiğine dair ortaya konan ortak düşünce ya da karar da kamuoyu olarak tanımlanabilir. Günümüzde insanlar toplu bir şekilde yaşadıkları için ortak yargılar ve kararlar Habermas'ın ifadesiyle herkesi etkileyen "etik yada etik olmayan" standartlar doğurabilir. Bu noktada kamuoyu önemli bir alan ve siyasi iktidarın kontrol altına almak ve yönetmek istediği bir mekanizma olarak karşımıza çıkar. Zira, çoğunluğun menfaatine göre uygun kararlar alınması noktasında kamuoyunun muazzam bir etki alanı vardır. Diğer yandan, kamuoyu bir denetim mekanizmasına da dönüşebilir. Özellikle demokrasinin geliştiği ülkelerde kamu hizmetlerinden yararlanan bireylerin ve grupların karar mekanizmasının parçası olması, yazılı, sözlü ya da toplantı ve gösteri yoluyla iktidarın hatalarını denetlemesi ve hatta engellemesi mümkün olabilir.

Erdoğan Rejimi, Gülen Hareketine yönelik cadı avını meşrulaştırabilmek ve farklı toplumsal gruplara yayabilmek için kamuoyunu etki altına almaya önem vermiştir. Bu amaçla AKP, iktidara geldiği ilk günden itibaren sürekli olarak seçmen davranışları ya da oy tercihleri konusunda çalışmalar yapmış, 2010'lardan itibaren daha çok algı çalışmalarına yönelmiş, "hangi mesajın, ne zaman, hangi araçla ve hangi hedefe" gönderileceğine ilişkin detaylı analizler yapmıştır. Bahse konu analizlerin dışında, AKP'nin hassasiyetle üzerinde çalıştığı bir başka alan da mesajların etki düzeyini artırmada zorun ve çıkarın nasıl kullanılabileceğiyle ilgili olmuştur. Siyasi iktidar bu türden analizler ve çalışmalar için devlet kurumlarının kapasitelerini kullanmakla yetinmemiş, derin yapıların tecrübelerinden de istifade etmiştir.

Tüm bu çabaların sonucu 15 Temmuz Kumpası ve cadı avı olarak ortaya çıkmış, nefret söylemi kamuoyu algısında yer bulmuştur. 15 Temmuz, kamuoyu için turnusol görevi görmüş, nefret söyleminin kamuoyundaki karşılığına ilişkin epey ipucu sunmuştur. Bazı örnekleri şöyle sıralamak mümkündür:

1. “Bu isyana kalkışan rütbeli askerlerin hepsini vurun” çağrısını yapan mafya babasıyla “Erdoğan’ın g.tünün kılıyım” diyen teyzeyi, ya da “Erdoğan anamın üzerinde yakalansa orospuluk anamdadır” diyen dayıyla, “bak vallahi 155’i ararım, biz kürtaj yapıyoruz burada, vatan haini” diyen aksakallı dedeyi aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

2. Hedef kişilerden takipsizlik vaadiyle para toplamak amacıyla “fetö borsası” kuran bürokratlar (polis, avukat, savcı, mitçi...) ile “gerek Süleyman Soylu’ya gerek OHAL işlemleri komisyonuna, gerek diğer mercilere binlerce insanın dosyasını götürdüm... hepsinin bir iftiraya kurban gittiği ortaya çıktı” itirafını yapan gazeteciyi, ya da “fetö borsası kuruldu ve bazı fetö üyeleri para karşılığı itirafçı adı altında serbest bırakıldı” iddiasını dile getiren siyasetçi ile “her ilde fetöcü kurtarma borsası oluşmuş, mahkumun önem dercesine ve parasına göre serbest kalma maliyeti belirleniyor” diyen gazeteciyi aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

- 3.** Erdoğan'ın "avukatlara da yeşil pasaport verileceği" açıklaması sonrası sevinçle ellerini çırpan ve karşılığında büyükelçilikle ödüllendirilen hukukçu ile "beledi yelerden grup halinde yurtdışına çıkan gri pasaportlu 804 kişinin dönmediğini" söyleyen siyasetçiyi, ya da "CHP Genel Başkan Yardımcısının ne işi vardı Türkiye gündemine taşıyacak, kendi memleketi değil mi, kendi Malatyalı değil mi" şeklinde konuşan belediyeçi ile "vatandaş işsiz güçsüz... dedik buradan giderler, iş gücü sahibi olurlar... Türkiye Cumhuriyetine yük olacak insanlar gidiyor" şeklinde konuşan yerel siyasetçiyi aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

- 4.** "İhtiyaç halinde kişilerin ya da devletin, başkalarının malını gasp etmesi caizdir" diyen saray fetvacısı ile "15 farklı üniversitenin hayrını görün, 1000 tane okulun hayrını görün, afiyet olsun, hakkınızdır, ganimettir, ganimettir, ganimettir" diyen tarikat fetvacısını, ya da hayırsever işadamlarının desteğiyle kurulan Başarı Üniversitesi'nin mallarını paylaşamayan 19 Mayıs ve Samsun üniversiteleri ile Gülen Hareketine yakın iddiasıyla el konulan öğrenci yurtlarını paylaşamayan Türgevi, İlim Yayma Cemiyetini ve Diyaneti aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.
- 5.** Hayır işlerine adanmış bir ömrün sonunda kefen parasına el konulup evinden zorla çıkarılınca "evladım ben şimdi nereye gideyim" diyen bir anneye, utanmaz bir tavırla "kimsesizler yurduna" diyen TMSF avukatı ile, hakaret davaları üzerinden artan malvarlığının üstünü örtmeye çalışırken "lehimize takdir edilen avukatlık ücretlerinin tahsili için icra ve haciz işlemi yapmamak prensibimizdir" diyen saray avukatını, ya da yurtdışında yaşayan bir işadamlarının Mersin'deki evini gündüz gözüyle "bunlar fetöcü malları helaldir" diye yağma edip soyan hırsızlar ile Boydak, Dumankaya, Akfel, Kaynak, Koza İpek ya da Naksan'ın malvarlıklarına çöken iktidarı aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

6. “AKP zaten fetöcülerin giremediği bir parti” diyen iktidar siyasetçisiyle “Ali buraya Fetö(!) girebilir mi” diye soran ve ona “sıkar abla” dediğini iddia eden muhalif siyasetçiyi, “fetöcülerini gördük; ÖSYM ve YÖK’ü ele geçirerek milyonlarca insanın hakkını yediler” diyen lisans mezunu siyasetçiyle, çatal kaşık sesleri eşliğinde “hükümet yapmış olduğu bütün operasyonlarda bize müracaat etmektedir... süreç tamamen bir uzlaşma ve mutabakat zemininde yürüyor” diyerek cadı avını meşrulaştırmaya çalışan muhalif siyasetçiyi aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.
7. Öğretmenler günü programında adının "Fethullah" olduğunu söyleyen ilkökul öğrencisine “hemen babana söyle bu ismi senden kaldırsın” diyen rektör ile “artık Fethullah isimli çocuk bile göremeyebilirsiniz” haberi yapan gazeteyi, siyasi parti mitinginde anamuhalefet partisi başkanına "hain" diyen çocuk ile onun davranışına hep birlikte koro halinde gülen siyasetçileri aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

8. Sanatçılardan, askerlerden, siyasetçilerden ve klarnetçiden oluşan "Yaylalar" selfi ekibini, Malvarlığının Dondurulması Kararları ile hedef kitlelerin mallarını ganimet görüp soymaya çalışanları, tankların egzozuna tişört tıkayarak durdurduğunu iddia eden sahte gazilerle "savaş uçağına kafa attıran" akademisyeni, darbe gecesi kaybolan silahlar için “Fetöcüler polisimize ait silahları çaldı” diyen emniyet müdürünü, Şifa Üniversitesini partiye Serhat Kolejinikolluğa peşken çeken emlakçı bürokratları, tüm olup bitenler karşısında “başımıza bir şey gelir” korkusuyla sessiz kalan sıradan vatandaşları, liyakati sadakatle karıştıran kamu görevlilerini, her fırsatta “fetö(!)” söyleminin arkasına saklanıp suya sabuna dokunmayan muhalefeti ve de burada sayamadığımız daha başka yapıları aynı çatı altında birleştiren iktidarın nefret söylemidir.

5 Nefret Söyleminin Sonucu: Cadı Avı

İngiltere'de cadı olarak
adlandırılan kadınların öldürülmesi...
Kaynak: www.liberaion.fr

Cadı avı, cadı olduğuna inanılan kimselerin dönemin şartlarına göre göstermelik biçimde yargılanarak ya da hiç yargılanmadan cezalandırılması olayıdır. Cadı avının tarihsel bir arka planı vardır ve genellikle hedef kişilere yönelik "cadı" etiketiyle bir şeytanlaştırma söz konusudur. Geçmişte cadı avının hedefi genellikle kadındır ve cezalandırma şekli linç ya da yakmadır. Cadı avında yaşananların bir benzeri ise Katolik Kilisesine bağlı mahkeme olan Engizisyon uygulamalarında yaşanmıştır. Engizisyonun hedefi olan kişiler ve gruplar çok ağır biçimde cezalandırılmış, kilisenin elinden kurtulabilenler buldukları yeri terk etmek zorunda kalmıştır. 20 yy.dan itibaren cadı avı, düşünceleri ve fikirleri politik iktidar için tehlikeli ve tehdit olan kişilere ve gruplara yönelik mekanizmaya dönüşmüştür. Soğuk Savaş döneminde ABD'de McCarthycilik ortaya çıkmış, cadı avı olarak tanımlanan bu dönemde "komünist" olarak etiketlenen hedef kişiler iktidarın ve destekçilerinin saldırısına uğramıştır. Bahse konu kişiler önce işini kaybetmiş daha sonra tutuklamalara varan adli soruşturmalara konu olmuştur.

Geçmişte cadı avı, engizisyon ya da McCarthycilik olarak tanımlanan metafor 15 Temmuz Kamupasıyla birlikte Türkiye'de ortaya çıkmıştır. 2010'lardan itibaren kamuoyunda

ABD'de komünist olarak hedef alınan kişilere yönelik sürdürülen cadı avı...

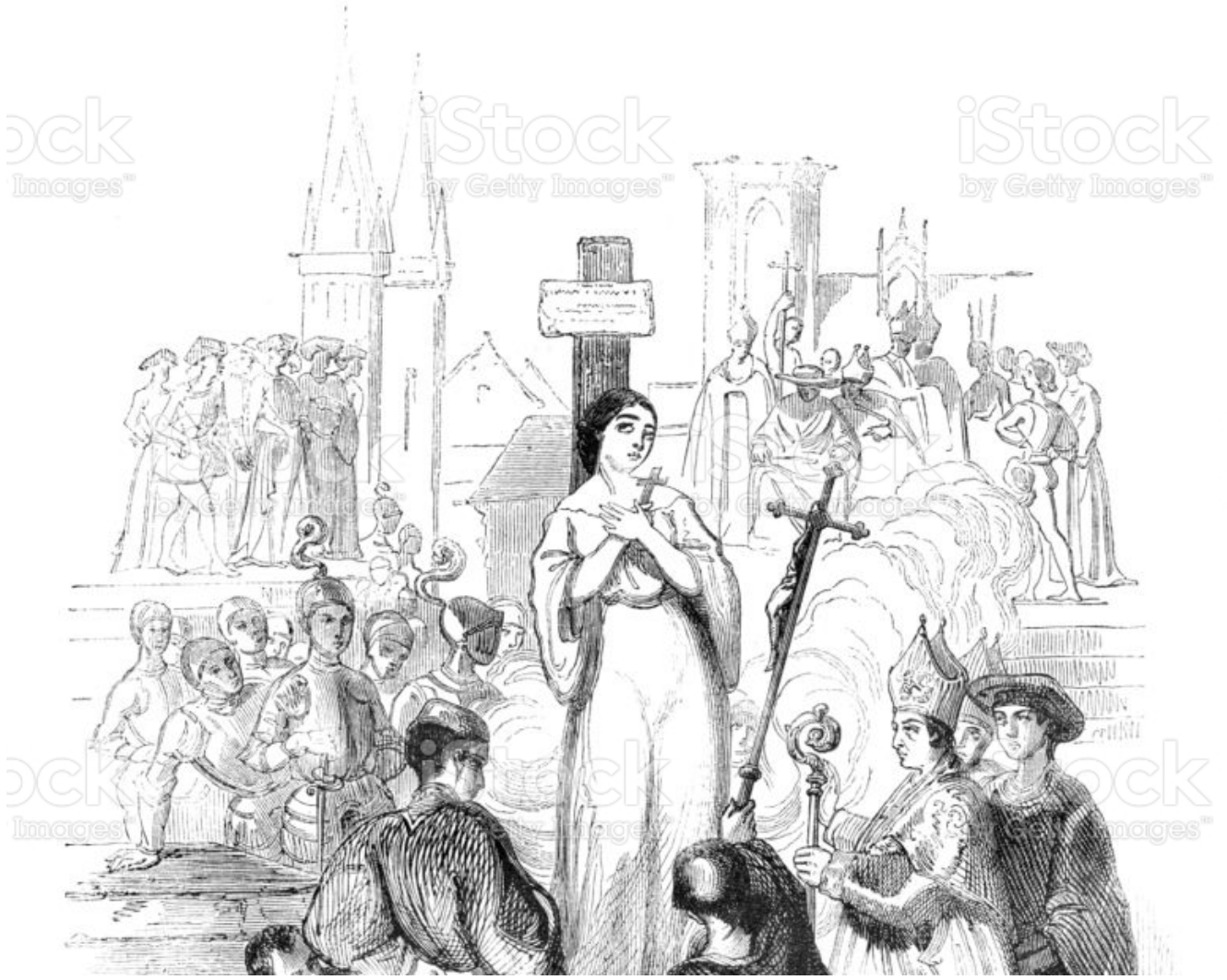

15 Temmuz Cadı Avının sonucu... KHK'lı Mustafa Kabakçioğlu hücresinde plastik sandalye üzerinde ölü bulunmuştur...

görünür hale gelen nefret söylemi zaman içerisinde söylemin kaynağı, dağıtıcısı, taşıyıcısı ve hatta alıcısı için yeterli gelmemiş, söylem aşama aşama cezalandırma mekanizmasına, son tahlilde sosyal soykırıma varan bir cadı avına dönüşmüştür.

15 Temmuz Cadı avının nasıl gerçekleştirildiğine ilişkin basit bir açıklaması anlamayı kolaylaştırma açısından sayfanın devamında özetlenmiştir:

- 1.** Siyasi iktidarın bizzat tepesinden hedef gruba yönelik sürekli tekrar yöntemiyle “fetö(!)” başlıklı “ihamet çetesine... haşhaşilere... virüslere... acırsanız acınacak hale gelirsiniz” içerikli kodlanmış bir mesaj verilmiştir;
- 2.** Söylemin dağıtıcısı yandaş medya kodlanmış bu mesajdan “vatan hainleri... katiller... alçaklar... şerefsizler... şeytani örgüt... bataklık” şeklinde grup tanımı, “bunlara yer yok... kökü kazınacak... kesintisiz temizlik... bekleyen son: hainler mezarlığı...” şeklinde eylem tanımı çıkarıp hedef kamuoyuna ulaştırmıştır;
- 3.** Hem idari kanalla hem de medya üzerinden gelen bu kodlu mesaj, taşıyıcı bürokraside görev alanlarına göre çözüme uğramış, diyanet mesajdan “din dışı, münafık terör örgütü” fetvası çıkarmış, mesaj kollukta “gözaltı, işkence ve kötü muamele, adam kaçırma ve kayıp”a dönüşmüş, mahkeme salonunu “okçular tepesi” kendini de “kelle avcısı” sanan yargıda “umre sevabı veren tutuklama” olarak netice vermiş, sağlık “işkence ve kötü muamele izlerini silme”, belediye de “hainler mezarlığı açılışı yapma” görevi üstlenmiştir;
- 4.** Kaynağın kodlanmış mesajı dağıtıcı medya ve taşıyıcı bürokraside epeyce yüklenmiş geriye nefret suçuna hazır bir kamuoyu kalmıştır. Bahse konu kamuoyu, biraz “düşene vurma” biraz da “makarna motivasyonu”yla, iktidarın hedefi kişileri ihbar etmiş, dışlamış, ötekileştirmiş, şeytanlaştırmış, düşmanlaştırmış, malına çökmüş, eziyeti alkışlamış, en iyi haliyle yapılan zulme sessiz kalmış, son tahlilde geriye “nur topu gibi” bir cadı avı kalmıştır.

Jeanne d'Arc'in yakılışı... Cadı Avının sembolü olmuştur...

"Acırsanız acınacak hale gelirsiniz" mesajı... Cadı Avının sembolü olmuştur...

15 Temmuz Kumpası... Cadı Avının sembolü olmuştur

Yukarıda belirtilen süreç, nefret söylemiyle başlayıp nefret suçuna dönüşen bir metaforun, yani cadı avının, özetidir. Bu metafor, siyasi iktidarın hedef aldığı masumlara yönelik sosyal soykırımdır.

Sonuç

Nefret içerikli söylem ve suç, mağdurlar üzerinde fiziki ve psikolojik açıdan epeyce zarara neden olur, sürecin uzayarak cadı avına ya da sosyal soykırıma dönüşmesi durumunda fiziki ve psikolojik açıdan görülen zararın boyutu hesaplanamaz hale gelir. Maddi ve manevi yıkımın boyutuna rağmen hala amacına ulaşmamış bir iktidar varsa, bu kez toplumun sağduyusunu yok etmeye odaklanır. İktidar bu yolla toplumsal barışı zedeleyecek tuzaklar kurar, politik sempatanların ve destekçi radikal grupların yanı sıra bürokratik mekanizmaları da hedef kitlelerin mağduriyetlerini artırmada araç olarak kullanır. Böyle bir toplumda, hukuk başta olmak üzere, hak arama mekanizmaları tıkanan mağdurlar, ülkeyi terk dahil, başka alternatiflere yönelir. Gülen Hareketi işte böyle bir Cadı Avıyla karşı karşıya kalmış, nefret söylemiyle nakış nakış işlenen proje ne yazık ki ülkenin gerçekliğine dönüşmüştür.

Böyle bir atmosferde, siyasi iktidar bütün gücüyle, bütün hile ve tuzağıyla, bitmez tükenmez bir hırsıyla saldırılar gerçekleştirmiştir. 21.yyda, ülkenin ve dünyanın gözü önünde, tüm bu saldırılara karşı mağdurlar bütün engellemelere rağmen hukuk sistemi içinde haklarını aramaya çalışmış, “vurana elsiz sövene dilsiz” bir yaklaşımla yanlıştan, haksızlıktan, suçtan, radikalizmden, şiddetten, terörizmden fersah fersah uzak durmuştur. Cadı Avından kaynaklı zulmün ağırlığına dayanamayan bazı mağdurlar da çareyi herşeyi geride bırakarak ülkeyi terk etmede bulmuştur. Aradan geçen altı yıla rağmen ne nefret söylemi ne de nefret suçu bitmiş, Erdoğan Rejimi nefret söylemini

cadı avının ana yakıtı olarak kullanmaya devam etmiştir.

Demokratik bir toplumda nefret söylemi ve nefret suçuyla mücadelede failin önyargısının ya da önyargının motive etme dercesinin belirlenmesi gibi bazı engellerin olduğu muhakkaktır. Suçun nefret saikiyle işlenmesinin cezalandırma süreçlerine etkisinin ne olması ya da nefret söyleminin asıl suçtan bağımsız olup olmaması gerektiği konusunda farklı değerlendirmeler de söz konusudur. Bu durum ceza kanununda nefret suçunu düzenleyen metinler olması durumunda bile tartışmaya açıktır. Ancak tartışılmaması gereken failin suçu önyargı ya da nefret saikiyle işlemesi ve mağduru hedef alırken bir gruba aidiyetinden dolayı böyle bir tercihte bulunmasıdır. İşte bu süreci başlatan şey nefret söylemidir ve Türkiye’de olan da işte tam olarak bu ve hatta daha fazlasıdır.

Sonuç olarak, “fetö(!) bir nefret söylemidir”. Bu nefret söylemi aynı zamanda bir iletişim sürecidir. Nefret söyleminin kaynağı siyasi iktidar, dağıtıcısı medya, taşıyıcısı bürokrasi, alıcısı kamuoyudur. İktidar, Gülen Hareketini, yeni bir rejim inşa edebilmenin önündeki engel olarak görmüş, belleğindeki sembollerden yararlanarak hedef kitleye mesajını “fetö(!) nefret söylemi” üzerine kodlamıştır. Bahse konu mesaj medyaya ve bürokrasi üzerinden manipüle edilerek kamuoyu alanına dağıtılmıştır. Hedef kamuoyu mesajı duygu, düşünce, tutum ve davranışları, duyma, inanma ve yaşam biçimleri üzerinden yorumlamış ve geri bildirimle dönüştürmüştür.

15 Temmuz Kumpası sonrası Cadı Avının Bilançosu

Hakkında savcılıklarca işlem yapılan kişi sayısı **2.217.572**

Hakkında savcılıklarca kamu davası açılması kararı verilen kişi sayısı **561,388**

Hakkında mahkemelerce mahkumiyet kararı verilen kişi sayısı **374,056**

Hakkında mahkemelerce fiili hapis cezası verilen kişi sayısı **154.970**

KHK ile kamudan ihraç edilen kişi sayısı **129,410**

İdari kararla ihraç edilen kamu görevlisi sayısı **50,000**

HSYK ve HSK kararları ile meslekten atılan hakim/savcı sayısı **4.383**

Üniversitelerden ihraç edilen akademisyen sayısı **5,990**

Gözaltına alınan avukat sayısı: **+1.500**

Tutuklanan gazeteci sayısı **+300**

Gözaltına alınan/tutuklanan hamile/bebekli anne sayısı **302**

Gözaltına alınan/tutuklanan hasta sayısı **157**

Gözaltına alınan/tutuklanan engelli sayısı **44**

Gözaltına alınan/tutukanan yaşlı sayısı **26**

Cezaevinde hayatını kaybedenlerin sayısı **132**

Kollukta hayatını kaybedenlerin sayısı **8**

Mahkemede ölenlerin sayısı **1**

Ülkeden kaçarken ölenlerin sayısı **36**

Hakkında işlem yapılanlardan intihar edenler **92**

Günlük ortalama operasyon sayısı **3**

Günlük ortalama gözaltı sayısı **57**

Cezaevlerinde hak ihlali sayısı **9.232**

Cezaevlerinde tek kişilik hücrede tecrit altında tutulan kişi sayısı **+3,000**

Kapatılan veya el konulan dernek sayısı **1410**

Kapatılan veya el konulan sendika sayısı **19**

Kapatılan veya el konulan federasyon sayısı **19**

Kapatılan veya el konulan konfederasyon sayısı **4**

Kapatılan veya el konulan üniversite sayısı **15**

Kapatılan veya el konulan özel okul sayısı **1034**

Kapatılan veya el konulan yurt sayısı **853**

Kapatılan veya el konulan dersane sayısı **301**

Kapatılan veya el konulan vakıf sayısı **10**

Kapatılan veya el konulan yayınevi sayısı **29**

Kapatılan veya el konulan gazete sayısı **53**

Kapatılan veya el konulan dergi sayısı **20**

Kapatılan veya el konulan haber ajansı sayısı **6**

Kapatılan veya el konulan televizyon kanal sayısı **19**

Kapatılan veya el konulan radyo sayısı **22**

Kapatılan veya el konulan sağlık kuruluşu sayısı **47**

El konulan taşınmaz sayısı

6.565

Tedbir konulan taşınmaz sayısı

213.696

Kapatılan işletme sayısı

1.075

Kayım atanan işletme sayısı

1.251

İptal edilen pasaport sayısı

+234.41

İmha edilen kitap sayısı

301.878⁹

İllegal yollardan kaçırılan kişi sayısı (yurtiçi)

28

İllegal yollardan kaçırılan kişi sayısı (yurtdışı)

98

Kaynakça

1. Foucault, Michel, (1995), Discipline and Punish: The Birth of the Prison, Vintage Books, New York;
2. Foucault, Michel, (1972), The Archaeology of Knowledge, Pantheon Books, New York;
3. Chomsky, Noam and Ronat, Mitsou, (1979), Language and Responsibility, Pantheon Books, New York;
4. Chomsky, Noam and Herman, Edward S., (1988), Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media, Knopf, New York;
5. Chomsky, Noam, (2006), The Chomsky-Foucault Debate: On Human Nature, The New Press, New York/London;
6. Chomsky, Noam, (2004), Language and Politics, AK Press, London;
7. Chomsky, Noam, (2003), Power and Terror: Post-9/11 Talks and Interviews, Seven Stories Press, New York;
8. Orwell, George, (2017), 1984, Sumaiyah Distributors, Delhi;
9. Habermas, Jürgen, (2015), The Theory of Communicative Action, Polity Press, New York;
10. Habermas, Jürgen, (2018), Moral Consciousness and Communicative Action, Wiley, New York;
11. Van Dijk Teun A., (2017), Discourse and Power, Palgrave MacMillan, London;
12. Van Dijk Teun A., (1993), Elite Discourse and Racism, Sage Publications, New York ;
13. Van Dijk Teun A., (2010), Discourse and Context: A Sociocognitive Approach, Cambridge University Press, UK;
14. Weber, Max, (2009), The Theory of Social and Economic Organization, Free Press, USA.

solidarity with
OTHERS

OTHERS AISBL, BELGIUM

2023

www.solidaritywithothers.com

info@solidaritywithothers.com

0032 497 32 45 50